Ушбу сонда:

2 «Ишонч» оталиғидаги коллежда — БАРКАМОЛ АВЛОД — ВАТАН ТАЯНЧИ

3 *Назорат* — СОЛИҚ ТЎЛАГАН ЮТАДИ

4 ШАНБА — ДАМ ОЛИШ САҲИФАСИ

ШАРҒУН КЎМИРИ АФҒОНИСТОНГА

Термиз-Хайротон кўприги, Термиз дарё порти орқали Афғонистонга халқаро инсонпарварлик ёрдами юкларини ўтказиш давом этмоқда. Ҳозиргача БМТ, ЮНИСЕФ, Халқаро қизил хоч ҳамда бошқа давлат ва нодавлат ташкилотлари томонидан юборилган юклар 125 минг тоннадан ошди. Ушбу юкларни Термизга келтириш, сақлаш ва ўтказиш ишларини мувофиқлаштириб турган Сурхондарё вилоят фавқулодда вазиятлар бошқармасидан олинган маълумотларга кўра, яна 10 минг тонна юк жўнатишга тайёрлаб қўйилган.

Ўн минг тонналик ушбу инсонпарварлик ёрдами асосан Ўзбекистон, Қозоғистон ва бошқа яқин хорижий давлатлардан юборилаётган метал, озиқ-овқат ва ёқилғи маҳсулотларидан иборат. Мамлакатимиздаги Шарғун кўмир конидан қазиб олинаётган тошкўмир ҳам Афғонистонга юборилмоқда.

(ЎзА).

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2002 йил 30 март, шанба №52 (1269)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 29 март куни Оқсаройда «Нестле» корпорациясининг Осиё, Африка, Австралия, Океания ва Яқин Шарқ минтақалари бўйича президенти Майкл Гарретни қабул қилди.

- Ўзбекистонда «Нестле» билан ҳамкорликка алоҳида аҳамият берилмоқда, - деди Ислом Каримов учрашувда. - Мамлакатимизда шу вақтгача биргаликда амалга оширилган ишлар таҳсинга лойиқ. Наманганадаги «Нестле Ўзбекистон» қўшма корхонаси ишлаб чиқарадиган маҳсулотлар биз учун ғоят муҳим. Чунки шу вақтгача стерилланган ва қуритилган сутни, йогурт, болалар кашаси каби ўта зарур маҳсулотларни четдан келтирар эдик. Мамлакатимизда оналар ва болалар соғлиғини муҳофаза қилиш ишлари давлат сиёсати даражасига кўтарилганидан хабарингиз бор. Шу жиҳатдан ҳам биз «Нестле» билан ҳамкорликдан манфаатдормиз.

Таъкидлаш жоизки, 1999 йилда бошланган ўзаро ҳамкорлик натижаси ўлароқ бугун Намангандаги «Нафосат» очиқ турдаги акционерлик жамияти негизида улкан қўшма корхона фаолият кўрсата бошлади. Режага кўра, 6 йил давомида 30 миллион АҚШ долларига тенг миқдорда сармоя ўзлаштирилиши керак эди. 1,5 йил ичида шунинг 22 миллиони ўзлаштирилди. Айни вақтда Наманган вилоятида ўттизга яқин сут қабул қилиш пункти мавжуд. Жорий йилда бундай замонавий муассасалар сони қирққа етказилиши кутилмоқда. Шунингдек, 2002 йилнинг ўзидаёқ умумий баҳоси 2 миллион АҚШ долларидан ортиқ бўлган маҳсулотни экспорт қилиш режалаштирилган.

Оқсаройдаги учрашувда Ўзбекистон корхоналарининг «Нестле» корпорацияси билан ҳамкорлигини янада кенгайтириш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр алмашилди.

(ЎзА).

Ижтимоий ҳимоя

ИНТИЛИБ ЯШАЙДИ ИНСОН

Президентимизнинг «Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашни кучайтириш тўғрисида»ги Фармони ва шу хусусда Вазирлар Маҳкамасининг қабул қилган Қарори фуқаролар йиғинлари ва маҳалла қўмиталари зиммасига катта масъулият юклайди.

Олот туманидаги Баҳористон қишлоғи Бухоро вилоятининг Туркманистон Республикаси билан чегарадош ҳудудида жойлашган. П.Йўллиев раислик қилаётган қишлоқ фуқаролар йиғини 2002 йилда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишнинг аниқ тадбирларини белгилаган. Саховатпешалик, инсонни қадрлаш, меҳр-мурувват маҳалла фаолларининг асосий ишига айланган.

Қарияларни қадрлаш йили давлат дастури асосида ўзгалар парваришига муҳтож ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронларга эътибор кучайтирилмоқда. Йилнинг ўтган чорагида 14 нафар отахону-онахонларнинг ҳар бирига ойига 5145 сўмдан моддий ёрдам кўрсатилди. Бундан ташқари 3500 сўмликдан озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилди.

Яқинда фуқаролар йиғини раиси ва маҳалла оқсоқоллари Фармон Оққиев, Сулаймон Қўзиевлар Човдир қишлоғида яшовчи Дурди Тоғанов хонадонида бўлишди. Қарилик нафақасига чиққан Дурди оғанинг оиласида 2 нафар вояга етмаган фарзанди бор, турмуш ўртоғи эса бир неча йилдан бери касалхонада даволанаяпти. Биз отахон билан суҳбатлашганимизда туман ҳокимлиги ва қишлоқ фуқаролар йиғини фаоллари доимо оила ҳолаҳволидан хабардор бўлиб, моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаётганликларини айтди.

— Амалдаги йилнинг биринчи чорагида қирқ нафарга яқин кам таъминланган оилага 300 минг сўмликдан ортиқ моддий ёрдам кўрсатилди, — дейди П.Йўллиев. — Янги қарор бўйича икки ёшгача боласи парвариши билан машғул бўлган оналарга 5831 сўмдан нафақа тўланяпти.

Ижтимоий муҳофаза адолатли йўлга қўйилган. Бултур икки ёшгача фарзанди бор оналарга 7 миллион 667 минг сўм берилган бўлса, бу кўрсаткич жорий йилда 9 миллион сўмдан ошиб кетади. Янги Фармонга асосан 172 та оила фарзандлари 18 ёшга тўлгунча нафақа олишади.

Туманда маҳаллалар фаолияти янада кучайтирилаяпти. Осойишталик, ҳушёрлик давр талабига айланган. Барча маҳаллаларда «Маҳалла посбонлари», «Чандир», «Сойинқоровул», Қирлишон фуқаролар йиғини ҳудудларида «Чегара посбонлари» отрядлари ишлаб турибди. Отряд бошлиқларига иш ҳақининг 30 фоизи, аъзоларига эса 20 фоизи миқдорида қўшимча ҳақ тўланаяпти.

Милиция ходимлари билан ҳамкорликда хизмат қилаётган посбонлар ўғрилик, гиёҳвандлик, безорилик жиноятларининг олдини олишда фаоллик кўрсатишаяпти.

Зулфиқор Жумаев бошчилик қилаётган «Маҳалла посбонлари» тизилмаси аъзоларидан Қурбон Рўзиев, Тош Ўринов, Турди Бегматов кабилар доимо ўз постларида сергак ва ҳушёр туришибди.

6 мингдан зиёд аҳоли истиқомат қилаётган «Гулистон» фуқаролар йиғинидаги Б.Аллабердиев бошлиқ «Маҳалла посбонлари»нинг ҳушёрлиги билан Опшоқ қишлоғида гиёҳвандлик билан шуғулланувчи икки киши қўлга олинди. Ҳудуддаги тўртта қишлоқда қоровуллик постлари ташкил этилган.

Туманда «Ўз уйингни ўзинг асра» шиори асосида аҳолини огоҳлик ва ҳушёрликка даъват этувчи тушунтириш-профилактика ишлари кучайтирилаяпти. «Маҳалла», «Нуроний» жамғармалари, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, «Маънавият ва маърифат маркази» мутахассислари ички ишлар ходимлари билан яқин ҳамкорликда фаолият юритмоқдалар.

И.ИСОМУДДИНОВ.

ИШОНЧ ЁРЛИҚЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

29 март куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга Миср Араб Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Жамил Саид Иброҳим Фаид ишонч ёрлиғи топширди.

Миср араб дунёсида биринчилардан бўлиб Ўзбекистон мустақиллигини тан олган давлатдир. Икки мамлакат ташқи сиёсат маҳкамалари доимий равишда маслаҳатлашувлар ўтказиб туради. Шундан кўплаб халқаро ва минтақавий масалаларга муносабатларимиз муштаракдир.

Мамлакатларимизнинг савдо-иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий алоқалари ҳам изчил ривожланмоқда. Хусусан, иқтисодий ҳамкорлик бўйича қўшма комиссия доимий равишда мажлислар ўтказади.

Икки томонлама муносабатларни янада ривожлантириш масаласи бош мавзу бўлган суҳбат чоғида Ислом Каримов Миср элчисига муваффақият тилади.

Жамил Саид Президентимизга Миср раҳбари Ҳусний Муборакнинг саломини етказди ва мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш йўлида куч-ғайратини аямаслигини таъкидлади.

* * *

Шу куни Президент Ислом Каримов Молдова Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги Фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Ефим Килардан ҳам ишонч ёрлиғини қабул қилиб олди.

Мамлакатимиз раҳбари Ўзбекистонда фаолият бошлаётган янги элчига муваффақият тилар экан, икки давлат ўртасидаги муносабатлар анъанавий тусга эга эканлигини таъкидлади.

Ислом Каримовнинг 1995 йили Молдовага буюрган давлат ташрифи чоғида икки мамлакат ўртасида Дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида шартнома имзоланган. Шунингдек, Ўзбекистон билан Молдова икки ва кўп томонлама ҳамкорлик қиладиган давлатлар сирасига киради. Халқаро тузилмалар, хусусан, МДҲ доирасида бир-бирини қўллаб-қувватлаб келади. Мамлакатларимиз ГУУАМ доирасида ҳам ҳамкорликни ривожлантирмоқда.

Учрашувда икки мамлакат ўртасидаги товар айирбошлаш ҳажми салоҳиятимиз даражасида эмаслиги, захирада ишга солинмаган имкониятлар кўплиги ва улардан кенг фойдаланиш зарурлиги таъкидланди.

Молдова элчиси ўз мамлакатидаги ишбилармонларнинг Ўзбекистондаги тадбиркорлар билан бирга ишлаш истаги кучли эканлигини қайд этди. Савдо-иқтисодий соҳадаги ҳамкорликдан ташқари, маданий алоқаларни ҳам янада ривожлантиришни ўз миссиясининг асосий мақсади, деб билишини айтди.

Учрашувда икки томонлама муносабатларга оид масалалар юзасидан фикр алмашилди.

(ЎзА)

Маъмурият ва касаба уюшма ҳамкорлиги

ИШ ҲАҚИГА УСТАМА

Меҳнат муносабатларини тартибга солиш ва бошқаришда жамоа шартномасининг аҳамияти катта. Шунинг учун томонлар қабул қиладиган мажбуриятларни пухта ишлаб чиқиш керак. Мана шу жиҳатдан хўжалигимиз бошқаруви ва касаба уюшма қўмитасининг ҳамкорлигини ибратли дейиш мумкин. Неча йилдирки бу анъана узлуксиз давом этиб келмоқда.

Расмиятчилик учун тузиладиган жамоа шартномасининг таъсири ҳам, аҳамияти ҳам бўлмайди. Шу боис амалий самара берадиган тарзда ишлашга интиламиз. Жамоа шартномаси, лойиҳасини ишлаб чиқишда меҳнаткашларнинг эҳтиёжи, талаби, хўжаликнинг имкониятларини инобатга оламиз. Табиийки, бунда амалдаги меҳнат қонунларида белгиланган қоидаларга алоҳида эътибор берилади. Ана шу асосда тузилган жамоа шартномасининг бажарилиши тўлиқ таъминланади.

Жамоа шартномасини бажариш мақсадида ҳар йили хўжалик бошқаруви билан биргаликда махсус тадбирлар тузилади, вазифалар қатъий белгилаб қўйилади. Натижада, у ёки бу масала пайсалга солинмай, ўз вақтида ечим топмоқда. Хусусан, баҳорги серюмуш мавсум бошланмасданоқ барча иш жойлари меҳнат муҳофазаси талабларига мос равишда тартибга келтирилди. Ўтган йили бу тадбирларга 300 минг сўмдан зиёд маблағ сарфланди. Кимёвий моддалар билан ишловчилар шахсий ҳимоя воситалари билан таъминланиб, иш ҳақларига 10 фоиз устама тўланди. Меҳнатга ҳақ тўлашда, шунингдек, иш сифати, меҳнат стажи, малакаси ҳам инобатга олинмоқда. Аёлларимиз иш вақти ва нормаси қисқартирилди. Кам таъминланган ёш болали оналар тумандаги «Муродобод» сиҳатгоҳида, меҳнаткашларнинг 16 нафар фарзанди Қ.Қаршиев номли болалар оромгоҳида хўжалик ҳисобидан дам олдирилди. Бундай мисоллар кўп.

Маданият, маърифат, спорт ишлари ҳам яхши йўлга қўйилган. Йил якунида юқори меҳнат натижаларига эришган 40 нафар киши учун Тошкентга саёҳат уюштирилди. Хўжалик клубида бир қанча кўнгилочар тадбирлар ўтказилди. Аҳолининг турмуш ташвишларини енгиллатиш учун барча қишлоқларда маиший хизмат кўрсатиш масканлари ишлаб турибди. Аҳолининг ишдан бўш вақтларини мазмунли ўтказиш учун клуб, кутубхона, 4 та спорт майдони улар ихтиёрига бериб қўйилган.

Хўжалик аъзоларининг манфаатларини қонун доирасида ҳимоя қилгани боис касабақўм муайян мавқега эга. Барча масалаларда касабақўмнинг нуқтаи назари ҳисобга олинади. Масалан, хўжалик техника саройида ишлайдиган таъмирловчи усталарга иссиқ овқат тайёрланадиган бўлди. Хўжалик аъзоларидан Н.Умматов, Х.Суннатов, А.Иззатуллаевлар касабақўм талабига кўра иш билан таъминланди.

Э.ЭРДОНОВ,
Иштихон туманидаги А.Бердиқулов номли ширкат хўжалиги касаба уюшма қўмитаси раиси.

Журналист нуқтаи назари

ЛАВОЗИМ ВА БУРЧ

Бозор шароитида кўпга бош бўлиш, масъулиятли вазифаларнинг уддасидан чиқиш осонмас. Бунинг учун одамлар юксак ишонч билдирган раҳбар омилкор, изланувчан, ташаббускор, бир сўмни қаердан олиб, қаерга сарфлашни яхши биладиган мутахассис бўлиши керак. Шунингдек у, ислоҳотларнинг нурли эртасига чуқур ишониб, бошқаларни ҳам шунга даъват этиб, барчани умуммақсад сари бирдек сафарбар эта билиши лозим.

«Нодира» ҳиссадорлик жамиятига қарашли «Феруза» болалар боғчасининг мудираси, чустлик Зулхуморхон Турсунованинг таҳририятимизга йўллаган хатини таъсирланиб ўқир эканмиз, афсуски, барча раҳбарлар ҳам биз орзу қилган даражада ишламаётганлиги, қайсидир жамоаларда ўзибўларчилик, масъулиятсизликка йўл қўйилаётганлигига ишонч ҳосил қилдик. Хат муаллифи адолатсизлик зарбига учраб, ногирон бўлиб қолибди. Гап шундаки, «Нодира» акциядорлик жамияти раҳбари А.Латипов дастлабки кунларданоқ «мен раҳбарман, меники тўғри» қабилида иш юритди. Муҳим тадбирларни амалга оширишда мутахассислар, тажрибали ишчилар фикри билан ҳисоблашмади. Энг муҳими, мазкур жамоада бозор иқтисодиёти талаблари ҳисобга олинмади. Тўғрисўз, йиғилишларда корхона инқирозга юз тутаётганлигини очиқ-ошкор айтган кишилар тазйиққа учради. Оқибат натижада, одамларнинг ишдан кўнгли совиди, маҳсулот сифатига путур етди. Ўзининг номақбул иш услуби билан корхонани чўктириб қўйган А.Латипов ими-жимида ишдан кетди.

Биз тажрибали мутахассислардан бири М.Самаев билан фикрлашдик. У яхши ташкилотчи, ўз ўрнини топган бош муҳандис сифатида назарга тушганди. Бахтга қарши билимдон мутахассиснинг қатъиятлилиги раҳбарга ёқмади.

— Собиқ раҳбарнинг нўноқлиги бизга қимматга тушди, мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланмай, бори ҳам бой берилди, — дейди афсус билан М.Самаев. — Қисқа вақт ичида туппа-тузук ишлаб турган ажойиб тикув машиналаридан ажрадик. Хуллас, бу ерда ишлаб бўлмай қолди. Қувғинга учрагач, ҳақ-ҳуқуқимни талаб қилиб, тегишли идораларга учрадим. Натижада ўз ишимга қайта тикландим. Ойлаб мажбурий бекор юрган кунларим учун ҳақ ундириб беришди. Лекин бу ерда кўнгилни илитадиган ҳеч нарса қолмаганди. Шу боис тадбиркорликни ихтиёр этдим...

Чуст қадимдан ҳунармандлар маскани. Қўли гул кишилар томонидан тайёрланаётган дўппи, пичоқ, зардўзлик намуналари барчани лол қолдиради. Яхши ташкилотчи, ҳунарманд Инобатхон Ашурматова елиб-югуриб вилоят тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Варзик» бўлимини очиб, 150 кишини муқим иш билан таъминлади. Кўп ўтмай мазкур бўлим «Нодира» ҳиссадорлик жамиятига қўшилди. И.Ашурматова раҳбарликка сайланди. Ўшанда 800 кишилик корхона жамоаси томонидан тайёрланаётган болалар ва эркаклар кўйлакларига харидор кўп эди. Моддий манфаатдорлик таъминланаётганлиги, ҳунармандлар меҳнатига яраша рағбат кўраётганлиги боис, ишлаб чиқариш кенгайиб борди. Бироқ кутилмаганда корхонада раҳбарликка сайлов ўтказилиши маълум қилиниб, И.Ашурматова билан А.Латиповнинг номзоди қўйилди. Қизиғи шундаки, бунгача «Маиший хизмат кўрсатиш» жамоаси ишини тамоман барбод қилган шахс туман раҳбарларидан бирининг майли билан корхона бошлиғи деб эълон қилинди. Бу одамлар кайфиятига салбий таъсир ўтказди. Матбуотда ноқонуний «сайлов», янги раҳбарнинг ажабтовур ҳаракатлари ҳақида мақола чоп этилган бўлса-да, аҳвол эскилигича қолаверди. Маблағ совурилди, З.Турсунова, И.Ашурматова каби соф виждонли, асл тадбиркорлар ёмон отлиққа айландилар. Ҳамкору ҳамжиҳатлик бўлмаган жойдан барака кўтарилади. Жумладан, дебитор ва кредитор қарзлар кўпайди, ойлик маош баъзи ўринларда вақтида берилмади. Оқибат натижада амал-тақал қилиб мулк эгалиги 9 миллион 300 минг сўм миқдорида белгиланиб, Чуст туман ҳокимлиги ихтиёрига берилди. Пировард натижада бюджетдан 4045145 сўм, пенсия жамғармасидан 1306648 сўм, иш ҳақидан 746334 сўм, болалар нафақасини 2 миллион 581 минг сўм миқдоридаги пуллар тўланмай қолди. Ҳатто, яхши инсонлар ташаббуси билан очилган «Феруза» болалар боғчаси ҳам ёпилди. Мудира З.Турсунова ноҳақлик, адолатсизлик билан кураша-кураша дардга чалинди.

Шундан сўнг, А.Латипов муайян муддат бошқа ерда раҳбарлик лавозимида ишлаб у ерни ҳам «қойил» қилгач, кимларнингдир ёрдамида Поп ҳиссадорлик жамиятига бошлиқ бўлиб олди. Иқтидор, билим, ташкилотчилик бўлмагач, муваффақият ҳақида қандай гап бўлиши мумкин. Натижа яна кўпчилик кутганидек бўлди. 2000 йилда корхона А.Латипов айби билан 24 миллион сўм зарар кўрди. Иш ҳақидан қарздорлик 13 миллион сўмни ташкил этди. Дунёнинг ишларини қарангки, энди Аҳмаджон Латиповга Мингбулоқ туманидаги «Гулбоғ» пахта тозалаш заводи қўш қўллаб топширилди.

Кўпчилик адолатли тарзда ушбу саволни кўндаланг қўймоқда: қатор корхона, ташкилотларга раҳбарлик қилиб, адолатсизликка, ноқонуний ишларга қўл урган, уларни инқирозга дучор қилган кимсани кетма-кет лавозимлар билан сийлаётганлар қандай мантиққа кўра иш тутмоқдалар, улар бу давлат, меҳнаткашлар олдидаги масъулиятсизлик эканлигини наҳотки тушунмаётган бўлишса?!

Соҳиба АЪЗАМОВА,
«Ишонч» мухбири.

Юқори малакали, замонавий билимларга эга бўлган, ҳозирги кун талаблари асосида фикрлай оладиган етук кадрларни тайёрлаш ҳам ижтимоий-сиёсий, ҳам иқтисодий муаммоларимизни ҳал этишнинг калити ҳисобланади.

Ислом КАРИМОВ

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури қандай бажарилмоқда?

«Ишонч» оталиғидаги коллежда

БАРКАМОЛ АВЛОД — ВАТАН ТАЯНЧИ

«Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури» юқори даражадаги умумий касбий маданиятга, ижтимоий фаоллик ва жаҳон андозалари талабларига мос келадиган баркамол авлодни шакллантиришдек шарафли вазифани амалга оширишни кўзда тутади. Давлатимиз раҳбарининг Вазирлар Маҳкамаси мажлисида сўзлаган нутқида кўрсатиб ўтилганидек, давлат ўзининг интеллектуал салоҳиятини шакллантириш, ундан юксак даражада самарали фойдаланишда ўқув юртларини битириб чиқаётган ёшларга бўлган эҳтиёжни таъминлаш учун масъул бўлиб қолиши керак.

Кейинги йилларда ўрта-махсус, касб-ҳунар таълими тизимини ислоҳ қилиш, академик-лицейлар, касб-ҳунар коллежларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, ривожлантириш, таълим бўйича миллий стандартлар ва ўқув дастурлари яратиш, ўқитувчи кадрларнинг билим ва маҳоратини оширишга қаратилган катта ҳажмдаги ишлар бажарилди. Таълим стандартларининг қабул қилиниши ўқув жараёнини илғор педагогик ва замонавий технология асосида ташкил қилиш, малакали мутахассислар тайёрлаш имконини бермоқда.

Ғазовот — Хоразмнинг жанубий ҳудудида жойлашган, қўшни Туркманистон давлати билан чегарадош, Буюк Ипак йўлидаги қадимий манзилгоҳлардан бири. Аҳолиси 14,5 минг киши.

Қишлоқ азалдан илм-зиёга чанқоқ, маърифатли кишилар юрти. Муқаддас тупроғида жаҳон илму-урфонига катта ҳисса қўшган буюк аллома Аз-Замахшарийнинг қутлуғ излари бор.

Қишлоқда 6 та умумтаълим мактаби, кўплаб мактабгача тарбия муассасалари, тиббий, савдо, умумий овқатланиш, коммунал-маиший хизмат кўрсатиш шоҳобчалари мавжуд.

Аҳоли зич яшайдиган, кичик ва ўрта бизнес тармоқларида ишлайдиган мутахассисларга муҳтож гавжум масканда маиший хизмат йўналишидаги касб-ҳунар коллежи ишга тушганига роппа-роса бир йил тўлди.

Зарурат суръатни белгилайди, дейдилар. Қарийб 600 нафар талаба ўқийдиган, жумладан, 100 ўринли шинам ётоқхонага эга, таълим-тарбия ўчоғини «Қўшкўпир» агроқурилиш ҳиссадорлик жамияти бунёдкорлари қисқа муддатда қуриб битказдилар.

Лойиҳа қиймати 1 миллиард 124 миллион сўмлик ҳозирги замон меъморчилигининг сўнгги ютуқлари асосида қад кўтарган. Уч қаватли муҳташам иншоотни жиҳозлаш учун 124 миллион 100 минг сўмлик ускуналар ўрнатилди. Шундан 63 миллион 200 минг сўмлик жиҳозлар Жанубий Кореядан келтирилди.

Айни пайтда 42 нафар малакали муаллим, 10 нафар муҳандис-педагог ва бошқа касб-ҳунар эгалари меҳнат қилаётган 110 кишилик жамоага тажрибали мутахассис Саидназар Раҳимов раҳбарлик қилаётир.

У 1984 йилда Мирзо Улуғбек номли Тошкент Миллий университетининг биология факультетини битириб, Урганч педагогика билим юртида ўқитувчи, тиббиёт билим юртида директор ўринбосари лавозимларида ишлаган.

— Президентимиз Вазирлар Маҳкамаси мажлисида мамлакатимизда азал-азалдан ҳунармандчилик ривожланганлигини ва уни бугунги дунё тараққиётидан келиб чиққан ҳолда қайта тиклаш лозимлигини алоҳида таъкидладилар, - дейди биз билан суҳбатда коллеж раҳбари.

Ҳақиқатан ҳам, Ғазовот қишлоғи атрофида тўқимачилик, тикувчилик, миллий пойабзал тикиш, кулолчилик, қандакорлик, ганчкорлик, темирчилик ва ўймакорлик билан шуғулланувчи кичик устахоналар ва дўконлар кўп бўлган. Хоразм усталарининг довруғи Мағрубу-Машриққача ёйилган.

Истиқлол шарофати билан фарзандларимиз ва ота-оналарнинг орзу-армонлари ушалди. Ўзбекистоннинг энг чекка ҳудудида замонавий услубда қурилган ва барча қулайликларга эга касб-ҳунар коллежи қишлоқ кўркига-кўрк қўшиб турибди.

Шаҳардаги ўқув даргоҳларидан қолишмайдиган ҳатто улар билан рақобатлаша оладиган билим маскани илк бор ўз бағрига 217 нафар талабани олди. 2000-2001 ўқув йилида 7 та йўналиш бўйича 9 та гуруҳ ўқувчиларига режа-дастурлар асосида малакали ўқитувчи, муҳандис-педагоглар таълим бера бошлади.

Ўрта-махсус, касб-ҳунар таълимининг давлат стандартлари қабул қилиниши жамоа олдига янада масъулиятли вазифаларни қўйди. Масканда ҳар бир дарс пухта тайёргарлик кўрилган ва кўргазмали қуроллар, ўқитишнинг техник воситаларидан фойдаланилган ҳолда, замонавий педагогик технология асосида ўтилади. Фан кабинетлари радиотехника, электротехника воситалари ва компьютерлар билан тўла жиҳозланган.

— Мамлакатимизда олиб борилаётган ислоҳотларда таълим-тарбия жараёни ва баркамол авлодни камол топтириш устувор йўналиш ҳисобланади, - дейди коллеж директорининг ўқув ишлари бўйича ўринбосари Русланбек Пирнафасов. — 2001-2002 ўқув йилида 11 та йўналиш бўйича 300 нафар йигит-қиз ўқишга қабул қилинди. Ҳозир коллежда 570 нафар талаба ўқияпти.

«Таълим тўғрисида»-ги Қонун, «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури», «Давлат таълим стандартлари» ҳақидаги меъёрий ҳужжатлар ижтимоий тараққиётнинг кафолати эканлигини, инсон манфаатлари учун нақадар аҳамиятли ва зарурлигини ҳар бир бола онгига сингдириш касб-ҳунар ходимларидан катта маҳорат, меҳнат ва тажриба талаб қилади.

Ўқув даргоҳида котиба ва тикувчилик иши, радио ва телеаппаратуралар, газ ва электр асбобларини таъмирлаш, ёқилғи материаллари устаси, пойабзал тикиш, ҳисобчилик, мактабгача ва мактабдан ташқари таълим, бошланғич синфларда жисмоний тарбия, ҳуқуқшунослик касблари ўргатилади.

Таълим-тарбия жараёнини такомиллаштиришда муаллим ҳал қилувчи рол ўйнайди. Ҳар машғулотнинг мазмундорлигини таъминлаш, фан сирларини ўқувчилар онгига етказишнинг ўзи эмас, албатта. Буни тўла англаб етган ўқитувчи ва муҳандис-педагоглар ўқувчиларга чуқур билим бермоқдалар.

XXI аср — компьютер асри. Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 23 майдаги «2001-2005 йилларда компьютер ва ахборот технолгияларини ривожлантириш», «Интернет»нинг халқаро ахборот тизимларига кенг кириб боришни таъминлаш дастурини ишлаб чиқишни ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 230-сонли Қарорига асосан ўқув жараёнида талабаларнинг компьютер саводхонлиги оширилмоқда.

Коллежда иккита компьютер ва 2 та лингафон хоналари мавжуд. Химия, физика фанларини ўқитиш, назарий ва амалий билимлар бериш мақсадида лаборатория машғулотлари ўтказилаяпти. Радиотехника хонаси техника воситалари, биология хонаси эса мультемедия билан жиҳозланган.

Ўқитувчи ва муҳандис педагоглар вилоят ва Тошкент касб-ҳунар таълимини ривожлантириш институтларида билим ва малакаларини ошириб қайтдилар. Бу жараён давом этмоқда. Муаллимлардан 10 нафари олий ва биринчи тоифали. Информатика ва ҳисоблаш техникаси ўқитувчиси Ортиқбой Матёқубов, биология фани муаллимаси Малика Ёқубоваларнинг илғор тажрибалари вилоят бўйича кенг ёйилди. О.Матёқубовнинг «WORD муҳарририда ишлаш» услубий қўлланмаси республика миқёсида оммалаштирилди.

Рус тили фанидан Бахтиёр Шеров, ўзбек тили ва адабиёти муаллимаси Шарофат Пиржонова, тарих фанидан Гулнора Жуманиёзова, кимё фани ўқитувчиси Зулфия Отажоновалар ёш ҳамкасбларига яқиндан кўмаклашмоқдалар.

Жамоада замонавий таълим технологиялари асосида дарс ўтиш учун барча қулайликлар яратилган. Услубият хонасида «Услубий бурчак», «Илғор тажриба ҳаммага», «Диққат — очиқ дарс», «Замонавий таълим стандартлари» стендлари қўйилган. Умумтаълим фани ўқитувчилари ва касбий таълим ходимлари учун услубий тавсияномалар бор. Ишлаб чиқариш усталари учун алоҳида тавсиялар ишлаб чиқилган. Дарс таҳлиллари кўзгуси, ички назорат жадвали ўрнатилган. Янги ўқув йилида 20 дан зиёд очиқ дарслар уюштирилди. Ҳар ойда бир марта методик комиссия йиғилиши, илмий-амалий семинарлар ўтказилади. Дарсларга кириб ўзаро фикр алмашиш йўлга қўйилган.

Талабаларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш мақсадида 9 та умумтаълим ва спортнинг 5 тури бўйича тўгараклар фаолият кўрсатаяпти. Кўплаб китоб фондига ва ўқиш залига эга бўлган кутубхона, қироатхона талабалар билан гавжум. Уларга 100 ўринли ошхона хизмат кўрсатаяпти.

Директорнинг маънавият ва маърифат ишлари бўйича ўринбосари Б.Йўлдошевнинг айтишича, таълим-тарбия жараёни маънавий баркамол шахсни шакллантиришга қаратилган. Миллий истиқлол мафкурасини, юксак маънавият, ватанпарварлик, аҳлоқ-одоб ғояларини ўзида мужассамлантирган кадрларни тарбиялаш мақсадида муҳим тадбирлар амалга оширилаяпти.

«Асрдан-асрга», «Огоҳ бўлинг, олдини олинг», «Хоразм — «Авесто» ватани», «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар», «Конституция — бахтимиз қомуси» каби мавзулардаги кечалар, мулоқот ва учрашувлар ёшларда катта таассурот қолдирди.

Тадбирларда вилоят ҳокими И.Бобожонов, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг масъул ходими, милиция полковниги Р.Мираҳмедов, туман ҳокимининг ўринбосари Й.Отаназаров, туман прокурори Ҳ.Абдуллаев, ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция майори И.Тиллаев ва бошқа раҳбар ходимлар қатнашдилар.

Ватанни ҳимоя қилиш ҳар бир ёшнинг муқаддас бурчидир. Чақириққача ёшларни тайёрлаш фани ўқитувчиси Сафарбой Матёқубов талабаларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш учун бутун билим ва маҳоратни ишга солмоқда. Спорт майдони ва ёпиқ залда барча турлар бўйича мунтазам мусобақалар ўтказилади. Айниқса, «Эгали юрт эркини бермас» «Аксилтеррор ҳаракатида Ўзбекистон позицияси», «Мардлар қўриқлайди Ватанни», «Куч — адолатда» мавзулари ташкил этилган суҳбатлар, уруш фахрийлари билан учрашувлар йигит-қизларни ўзаро дўстлик, бир одарлик, ҳамжиҳатлик, Ватанга садоқат руҳида тарбиялашга хизмат қилаяпти.

Ўз атрофига 120 нафар аъзони бирлаштирган касаба уюшмаси ходимларининг меҳнат, ижтимоий-иқтисодий манфаатларини, шунингдек, уларнинг оила аъзолари маънавий, интелектуал ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳамда кафолатлашга алоҳида эътибор бермоқда. Қўмита раиси Шарофат Пиржонованинг ташаббуси билан кам таъминланган ўқитувчи ва ўқувчиларга моддий ёрдам кўрсатилаяпти. Урганч шаҳридаги «Авесто» боғи ва Хивадаги тарихий ёдгорликларга саёҳатлар уюштирилди. Вақтинча меҳнат қобилиятини йўқотган ходимларга ёрдам пуллари вақтида тўланмоқда. 2 киши республикамизнинг сиҳатгоҳларида дам олиб, соғлиқларини тикладилар. Ошхона, тиббий, маданий, спорт муассасаларидан фойдаланиш, ўқитувчи ва талабаларга шароит яратиб беришнинг аҳволи қўмита йиғилишларида кўриб чиқилиб, тегишли тадбирлар белгиланаяпти.

Коллеж раҳбарияти ва касаба уюшма қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашни кучайтириш тўғрисида»ги Фармони, Вазирлар Маҳкамасининг «Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламрини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашнинг 2002-2003 йилларга мўлжалланган дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари», «Аёллар ва ўсиб келаётган авлод соғлигини мустаҳкамлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорлари асосида тегишли тадбирлар белгиланган. «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури»ни рўёбга чиқаришнинг иккинчи босқичида ўсиб келаётган ёш авлоднинг камолотига янада кўпроқ эътибор берилади.

Коллежни битириб чиқадиган ёшларни ишга жойлаштириш бўйича вилоятдаги ташкилот ва муассасалар билан шартномалар тузилган. Шу кунларда таълим масканида контракт тўлов асосида сиртқи бўлимда 108 нафар талаба таҳсил олаяпти. Талабалар меҳнат жамоаларида ишлаб, малака ва кўникмаларини оширадилар, ўқув ва амалий машғулотларда фаол қатнашадилар. Ўқитувчилар касбий малакасини оширишга қаратилган мавзулар, услублар, анкета сўровлари ва бошқа тадбирлар ходимларнинг назарий-амалий, методик, технологик тайёргарлигини мустаҳкамлаш имконини бермоқда.

Ота-оналар, маҳалла қўмиталари ва ҳомий ташкилотлар билан мустаҳкам алоқа ўрнатилган. Амалиёт дарслари тикувчилик фабрикаси, умумий овқатланиш корхонаси, маиший хизмат ва савдо ҳиссадорлик жамиятига қарашли тармоқларда ўтказилаяпти.

Йиллар ўтади. Турон заминининг довруғини оламга ёйган Бухорий, Фарғоний, Хоразмий, Беруний, Ибн Сино, Улуғбек каби аждодларимизнинг авлодлари ўзбек халқи шуҳратига шуҳрат қўшиши шубҳасиздир. Ғазовотдаги сингари таълим масканлари илм-маърифатли ёшларни тарбиялаб, ҳам руҳан ҳам маънан баркамол қилиб вояга етказишга хизмат қилади.

Иззат ҲИКМАТОВ, Болтабой ЭРНАФАСОВ, «Ишонч» махсус мухбирлари.

Саволларингизга ЎзКУФКнинг юридик бўлими ҳуқуқшуноси Насиба ТИЛЛАХЎЖАЕВА жавоб беради

САВОЛ: 1948 йилда туғилганман. Аммо туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномам 2 йилдан кейин олинган. Ҳужжатларимда туғилган йилим 1950 йил деб ёзилган. Буни қандай ўзгартирса бўлади?

А.АЛИМОВ,
Нарпай тумани 33-ўрта мактаб ўқитувчиси.

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Оила Кодексининг 228-моддасига асосан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида тузилган фуқаролик ҳолати далолатномалари ёзувларига ўзгартириш, тузатиш ва қўшимчалар киритиш учун етарли асослар мавжуд бўлиб, манфаатдор шахслар ўртасида низо бўлмаганда ушбу далолатнома ёзувлари сақланаётган жойдаги Фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органи томонидан амалга оширилади.

16 ёшга тўлган шахсларнинг туғилиши, никоҳ тузиш, никоҳдан ажралишни қайд этиш дафтарчасига ўзгартиришлар киритиш уларнинг аризаларига биноан амалга оширилади.

ФХДЁ органларининг далолатнома ёзувларига ўзгартириш, тузатиш ва қўшимчалар киритишни рад этиш тўғрисидаги хулосаси устидан судга шикоят қилиниши мумкин.

САВОЛ: Фуқаролар томонидан бирон-бир ихтиро ёки таклифлар бўлса, қайси ташкилотларга мурожаат қилиши керак ва бу ихтиро Қонун асосида қандай расмийлаштирилади?

Иброҳим АБДИЕВ,
Бухоро шаҳри.

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик Кодексининг 1082-моддасига асосан ихтиро, фойдали модел ва саноат намунасига бўлган ҳуқуқ патент берилган тақдирдагина муҳофаза қилинади.

Ҳуқуқий муҳофаза ёрлиғи ихтиро ва саноат намунасига нисбатан патент, дастлабки патент деб, фойдали моделга нисбатан эса гувоҳнома деб аталади.

Ихтиро, фойдали модел, саноат намунасига нисбатан қўйиладиган, патент олиш ҳуқуқини вужудга келтирадиган талаблар ҳамда патент идорасининг бундай ҳужжатни бериш тартиби Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 6 майда қабул қилинган «Ихтиролар, фойдали моделлар ва саноат намуналари тўғрисида»ги Қонуни билан белгиланади. (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ахборотномаси. 1994 йил, 5-сон, 138-модда).

ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНА

Ихтиро объектлари турли-туман кўринишларга эга. Баъзи ҳолларда аввалдан мавжуд объектни янги мақсадларда қўлланиши ҳам ихтиро ҳисобланади.

Қуйидагилар ихтиро ҳисобланмайди:

— илмий назариялар ва математика усуллари;

— хўжаликни ташкил этиш ва бошқариш усуллари;

— шартли белгилар, жадваллар, қоидалар;

— ақлий операцияларни бошқариш қоидалари ва усуллари;

— ЭҲМлар учун алгоритмлар ва дастурлар;

— бинолар, иншоотлар, ҳудудларни режалаштириш лойиҳалари ва схемалари;

— эстетика талабларини қаноатлантиришга йўналтирилган, маҳсулотларнинг фақат ташқи кўринишига оид ечимлар;

— интеграл схемаларнинг топологиялари;

— ўсимлик навлари ва ҳайвон зотлари;

— жамият манфаатлари, инсонпарварлик ва аҳлоқ қоидаларига зид ечимлар (масалан, инсонни руҳий ёки жисмоний қийноққа солиш воситалари, фаҳш-бузуқлик воситалари ва ҳоказо).

Ихтиро патенти ихтиронинг янгилигини, ихтирочилик даражасини, патентнинг ҳақиқийлиги ва патент эгасининг ихтирога эгалик қилиш, уни тасарруф этиш ва ундан фойдаланишга нисбатан мутлақ ҳуқуқини гувоҳлантиради.

Ихтирога берилган дастлабки патент ва фойдали модел гувоҳномаси беш йил мобайнида амал қилади.

Ихтиро, фойдали модел, саноат намунасига нисбатан муаллифлик ҳуқуқи ва махсус ном бериш ҳуқуқи ўша ихтиронинг муаллифига тегишлидир.

Муаллифлик ҳуқуқи ва бошқа шахсий ҳуқуқлар патентга асосланган ҳуқуқлар юзага келган пайтдан эътиборан вужудга келади.

Ихтиро, фойдали модел ва саноат намунаси муаллифини қонун махсус ҳуқуқлар, имтиёзлар ва ижтимоий тусдаги афзалликлар билан таъмин этиш мумкин. (ЎРФК 1085 м).

Ихтиро, фойдали модел, саноат намунасидан фойдаланиш фақат рухсатнома (лицензия) орқали амалга оширилиши мумкин. Рухсатнома ёзма равишда бўлиб, у албатта патент идораларида рўйхатдан ўтказилган тақдирдагина юридик кучга эга бўлади. (ЎРФК 1089 м).

Саволларингизга ҳуқуқшунос Гулнора МУРОДОВА жавоб беради

САВОЛ: II жаҳон уруши қатнашчисиман. Ҳозирда I гуруҳ меҳнат ногирониман. Уруш қатнашчиси сифатида менинг пенсиямга қўшимча бериладими ва қандай имтиёзлардан фойдаланишим мумкин?

М.БОЙЗАҚОВ,
Фориш тумани.

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунининг 28-моддаси «ж» бандига асосан уруш қатнашчилари ва уларга тенглаштирилган шахсларга энг кам ойлик иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида ҳисоблаб чиқарилган пенсияларга устама ҳақлар берилади.

Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва уларга тенглаштирилган шахслар Қонун ҳужжатларида белгиланган қуйидаги имтиёзларга эга:

— шифокор рецептига асосан бепул дори-дармон олиш;

— даволаш-профилактика муассасаларида овқатланиш тўловидан озод этиш;

— сиҳатгоҳ йўлланмасини ҳар йили бепул олиш;

— икки йилда бир маротаба бепул сиҳатгоҳ йўлланмасини олиш;

— тиш протезларини яшаш жойидаги поликлиникаларда бепул созлаш ҳамда тайёрлаш;

— тиббий хулосага асосан протез-ортопедия буюмлари, эшитиш аппаратлари ва ногиронлар аравачасини бепул олиш;

— барча турдаги (таксидан ташқари) шаҳар йўловчи транспортлари, маъмурий туман ҳудудидаги (таксидан ташқари) йўловчи транспортлари, шаҳар атрофида қатновчи (таксидан ташқари) йўловчи транспортларда бепул юриш жумладан, шаҳар атрофига қатнайдиган темир йўл транспортидан фойдаланиш;

— ҳаво, темир йўл, шаҳарлараро автомобил транспортида бир йилда 1 марта (бориш, қайтиш) чипта нархи 50 фоиз арзонлашган нархда юриш;

— турар-жой учун ҳақ тўлашдан озод этиладилар (1кишига 16 кв.м);

— коммунал хизматлар (газ, сув, электр ва иссиқлик энергияси) учун ҳақ тўлашда 50 фоиз енгилликка эга;

— марказий иситиш тармоғи бўлмаган уйларда яшайдиганларга ҳар йил 50 фоиз арзон нархда 2 тонна кўмир олиш;

— телефон учун абонент ҳақи тўлашда 50 фоиз енгилликка эга;

— автомашина бензини учун товон пули олиш;

— даромад солиғи тўлашдан озод этилади (энг кам иш ҳақининг 4 баравари миқдорида);

— мол-мулк солиғи, ер солиғидан озод этилади;

САВОЛ: 1982 йилдан (кўз касалликлари бўйича) II гуруҳ ногирониман. 1991 йилдан 1997 йилгача ишни давом эттирдим. Ижтимоий таъминот бўлими юқорида кўрсатилган муддатларда ишлаган давримни пенсиямни қайта ҳисоблаб чиқариш учун инобатга олмади. Шу тўғрими?

Ў.СОБИРОВ,
Гурлан тумани.

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунининг 49-моддасида пенсияларни қайта ҳисоблаш шартлари белгиланган. Бунга кўра пенсионер пенсия миқдорига таъсир кўрсатувчи (пенсия тайинланишигача бўлган иш стажи ва иш ҳақи тўғрисидаги ҳамда бошқа) қўшимча ҳужжатларни тақдим этган тақдирда яъни:

— ногиронлик гуруҳи ўзгарганда;

— боқувчисини йўқотганлик пенсияси оладиган оила аъзолари сони ўзгарганда;

— энг кам ойлик иш ҳақи миқдори ўзгарган тақдирда;

— минтақавий коэффициент белгиланган ёки унинг миқдори ўзгарган тақдирда;

— даромадлар индексация қилинган тақдирда амалга оширилади.

Пенсионерлар пенсияни қайта ҳисоблаб чиқариш учун ана шундай ҳуқуқ пайдо бўлганидан кейин исталган вақтда тегишли ташкилотга мурожаат этишлари мумкин.

Шуни айтиш жоизки, ушбу Қонун пенсия тайинланганидан кейин орттирилган меҳнат стажини ва иш ҳақини ҳисобга олиб, қайта ҳисоблашни бекор қилади. Фақат янги асослар бўйича бошқа пенсияга ўтган ҳоллардагина меҳнат стажи ҳисобга олинади. Бунда ногиронлик пенсиясидан ёшга доир пенсияга ўтган ҳолларда пенсияни қайта ҳисоблаш амалга оширилади. Демак, Сиз ёшга доир пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлсангиз ушбу даврлар ҳисобга олинади.

Ижтимоий таъминот бўлими ходимлари Сизнинг 1991 йилдан 1994 йил 1 июлгача бўлган иш даврингизни пенсиянгизнинг миқдорини ҳисоблаб чиқаришда инобатга олишлари шарт.

Касаба уюшма фаоллари

РАИСА ШЕГАЙ: МЕНИ БАХТЛИ АЁЛ ДЕЙИШАДИ

Телефон жиринглади. Раиса Семёновна гўшакни кўтарганда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ўқув марказининг раҳбари Ю.Переверзевнинг овози эшитилди.

— Маърузага тайёрмисиз, вилоят касаба уюшма кенгашларидан келган молиячилар сизни кутишаяпти.

— Ҳаммаси жойида, меҳнат жамоаларидан таҳлилий материаллар, соҳага оид сўнгги янгиликларни жамладим. Бу тингловчиларга фойдали бўлади.

Шу тобда қалбини илиқ ҳислар чулғади. Негаки ҳамкасблари уни яхши мутахассис, ташкилотчи сифатида эъзозлашади. Бунга эса кўп йиллик ҳалол меҳнати эвазига эришди. У Харковдаги Зооветеринария институтини тугатгач, Целиноградцаги хўжаликда бош зоотехник бўлиб ишлай бошлади. Бир вақтнинг ўзида қишлоқ хўжалиги институтини сиртдан тугатиб, иқтисодчи мутахассислигига ҳам эга бўлди. Сўнг тақдир тақозоси билан серқуёш диёримизга келиб, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг меҳнат ва ҳақ тўлаш бошқармасида катта иқтисодчи сифатида фаолият юритди. 1971 йили ЎзКУФКнинг ижтимоий суғурта бўлимига таклиф этилди.

— Бўлимимизнинг ўзига хос томонлари кўп, — дейди Раиса Семёновна. — Федерация Кенгаши тасарруфида 100 та профилакторий, 98 та болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари ҳамда 17 та санаторий мавжуд. Уларни маблағ билан таъминлашга даъват этилганмиз. Шунингдек, сиҳатгоҳларни қуриш, таъмирлаш ҳам ижтимоий суғурта маблағи ҳисобидан бажарилади. Шу боис ҳар бир ходимимиз синчковлик билан иш юритиши, билим ва тажрибасини тинмай ошириб бориши лозим.

Ҳамкасбларининг таъкидлашларича, Раиса опа ўзининг камтарлиги ва самимияти билан ажралиб туради.

— Раиса билан узоқ йиллардан буён ҳамжиҳат ишлаб келаяпмиз, — дейди бўлим мудирининг ўринбосари Римма Верешагина. — Унинг масъулиятни чуқур ҳис этиши, ҳар бир топшириқни вақтида, аъло даражада бажаришга интилиши, ёшларга кўп йиллик тажрибасини қунт билан ўргатиши ҳавасимни келтиради.

Тажрибали мутахассис уйда катта хонадоннинг бахтли соҳибасидир. Умр йўлдоши Владимир Ким билан фарзандларини ажойиб инсонлар этиб тарбиялашди.

Ҳар куни эрта билан Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг файзли эшигидан сизга самимият билан табассум қилиб келаётган аёлга кўзингиз тушади. У бахтини меҳнатдан топган, ўзининг муборак 60 ёшини нишонлаётган ажойиб инсон Раиса Шегайдир!

Н.РАФИҚОВ.

Бир Фармон шарофати

ЁЛҒИЗ КЕКСАЛАР ИМТИЁЗЛАРДАН БАҲРАМАНД

Президентимизнинг аҳолининг кам таъминланган қатлами, якка-ёлғиз кексаларни қўллаб-қувватлаш юзасидан қатор фармонлари бўйича бир мунча ишлар қилинди. Масалан, бугунги кунда бўлимимиз ҳисобида маҳалла фуқаролар йиғинлари билан ҳамкорликда аниқланган 258 нафар якка-ёлғиз ва ўзгалар ёрдамига муҳтож қариялар турли имтиёзлардан баҳраманд бўлишмоқда.

Уларга 47 нафар ижтимоий таъминот ходими бириктириб қўйилган. 9 турдаги меъёрлашган бепул озиқ-овқатлар, шунингдек, дори-дармонлар етказиб берилишига, тўлиқ даволанишларига кўмаклашилмоқда. Чунончи, ўтган йил мобайнида кекса авлод вакилларига 11 миллион сўмликдан зиёд озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилди. Шунингдек, ҳар бир нуроний 4218 сўмлик, жами 1 миллион 243 минг сўмлик дори-дармон билан таъминланди. Бундан ташқари, уларнинг газ, сув, электр энергиясидан имтиёзли фойдаланганликлари учун 4 миллион 911 минг сўм сарфланди.

Вазирлар Маҳкамасининг «2000-2005 йилларда ёлғиз кексаларни, пенсионерлар ва ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтиришга доир чора-тадбирлар дастури тўғрисида»ги 1999 йил 7 декабрдаги Қарорини амалга ошириш мақсадида 400 нафардан зиёд ёлғиз-кексалар, кам таъминланган оилалар, пенсионер ва ногиронлар аниқланиб тиббий кўрикдан ўтказилди. 7 нафар ногирон аравача, 18 нафар қария махсус ҳасса, 5 нафари қўлтиқтаёқ ва бошқа мосламалар билан таъминланди. 15 нафар нуронийларнинг уйи таъмирлаб берилди. Якка-ёлғизларнинг 10 нафари сиҳатгоҳларда саломатликларини тиклаб, дам олишлари учун йўлланма олди.

Ўзгалар ёрдамига муҳтожлар вилоят ҳокимининг фармойиши билан ҳокимликларнинг масъул ходимлари, корхона, ташкилот, ҳиссадорлик жамиятлари ва фирма раҳбарлари ҳомийлигига олинган. Масалан, вилоят ҳокимининг ўзи ёлғиз қария Салимахон Камоловага рўзғор камчиликларини бутлашда ёрдамлашиб туради. Вилоят сув-оқава ва электр тармоқлари корхоналари кам таъминланган оилаларни газ, сув ва электр энергиясига ҳақ тўлашдан озод қилган. Мақсадимиз ҳеч бир кексани ёлғизлатиб қўймаслик, кўнглини ўкситмаслик, атрофида ғамхўри борлигини ҳамиша эслатиб туриш.

Дилдора АҲМЕДОВА,
Наманган шаҳар ижтимоий таъминот бўлими бошлиғи.

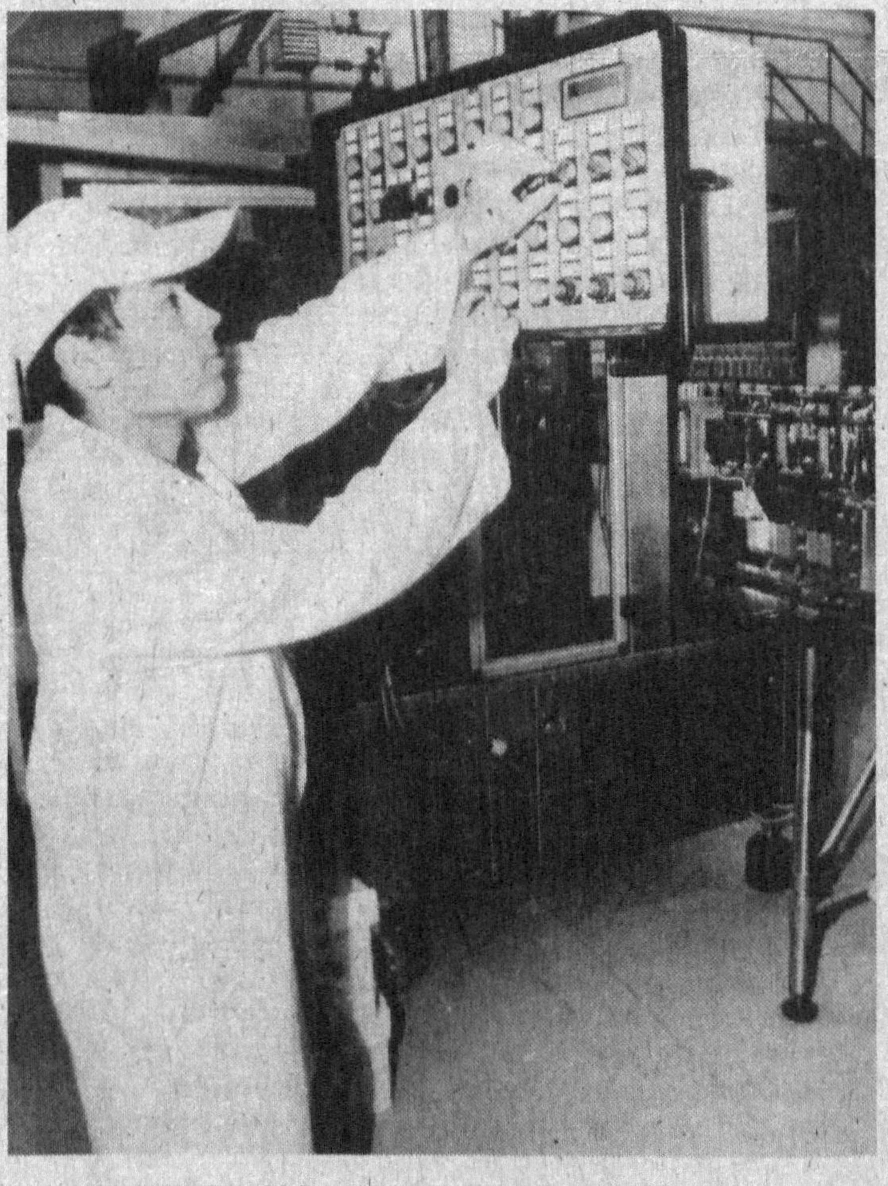

Кейинги йилларда мамлакатимизда хорижий сармоялар ёрдамида барпо этилаётган қўшма корхоналар сони тобора кўпайиб бормоқда.

Наманган шаҳрида барпо этилган Ўзбекистон — Швейцария ҳамкорлигидаги «Нестле — Ўзбекистон» қўшма корхонаси ҳам шулар жумласидандир. Ўзининг сифати, таъми, кўриниши, табиий тўйинмаларга бойлиги билан машҳур бўлган ушбу маҳсулотлар эндиликда юртимизда ҳам ишлаб чиқарилмоқда.

Суратларда: цех ишчилари Ҳамид Исаев; Бахтиёр Фозилов.

Ш.ОЛИМОВ (ЎзА) олган суратлар.

«ТИКО» МУБОРАК!

Жаннатмакон юртимизда Наврўзи олам шодиёналари давом этмоқда. Куни кеча, Жарқўрғон тумани меҳнаткашлари ҳам бу улуғ байрамни кўтаринки руҳда нишонлашди. Туман қиру-адирларида кўпкари, кураш, югуриш пойгаси, арқон тортиш каби спортнинг ўнлаб турлари бўйича мусобақалар бўлиб ўтди.

Туман маданият уйи созанда-хонандалари байрамга бағишлаб «Сени соғиниб яшайман, Наврўз» деб номланган катта концерт дастурини намойиш этишди.

Туман ҳокими илғорларни алоҳида рағбатлантирди. Жумладан, «Сурхон» фермер уюшмасига қарашли Шуҳрат Умаров бошлиқ «Араббек» фермер хўжалиги шартномавий режани ошириб бажарганлиги учун «Тико» русумли автомобил билан тақдирланди.

— Муваффақиятларимиз боиси ишчиларимиз тўлиқ ижтимоий ҳимояга олинганидадир — дейди фермер хўжалиги бошлиғи.

Рустам ДАВЛАТ,
«Ишонч» мухбири.

СОЛИҚ ТЎЛАГАН ЮТАДИ

Сирғали туман прокуратураси ҳузуридаги солиққа оид жиноятларга қарши кураш бўлимига ноқонуний цех фаолият кўрсатаётганлиги тўғрисидаги маълумот келиб тушди. Тезкор қидирув гуруҳи зудлик билан ҳуфёна цехни фош этди. Маълум бўлишича, Сирғали-1 мавзесида яшовчи Ҳадия Сабурова уйда қонунга хилоф равишда ун маҳсулотлари ишлаб чиқараётганлиги аниқланди ва тўпланган далиллар жиноий ишлар судига оширилди. Ун маҳсулотлари ва ишлаб чиқариш мосламалари давлат фойдасига мусодара қилинди.

— Солиқ интизомини мустаҳкамлаш соҳасида тезкор-таҳлилий, қидирув ишларини ташкил этиш ва амалга ошириш, солиққа оид жиноятлар ҳамда қонун бузилишларига қарши курашиш, давлатга етказилган зарарни ундириб олиш асосий мақсадимиздир, — дейди бўлим бошлиғи Илҳомжон Ёриев. — Энг аввало, фуқароларнинг ҳуқуқий онгини ошириш, солиқ сиёсатига тўла амал қилиш борасида конституциявий меъёрлар ва қонун ҳужжатлари асосида тарғибот-ташвиқот ишларини мунтазам олиб бораяпмиз.

Бу борада туман прокуратураси, ДСИ ва бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорлик қилмоқдамиз. Ходимларимиз корхона ва ташкилотлар ҳамда бозорларда доимий тушунтириш ишларини олиб боришаётир. Жумладан, «Тошкентиккиламчиметалл» шўъба корхонаси ҳамда 30 дан ортиқ маҳаллада солиқ тўловчилар иштирокида «Солиққа оид жиноятларни келиб чиқиши ва уларнинг олдини олиш чора-тадбирлари», «Карвон—Сирғали авто» бозорида эса «Солиқ тўловчининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари» мавзусида маърузалар ўқилди.

— Куни-кеча ушбу бўлим бошлиғи муовини Абдураҳмон Ҳалилов фуқароларимиз билан учрашиб, солиқ тўлов турлари ҳақида ҳамда барчани қизиқтирган саволларга жавоб берди, — дейди «Бобур» маҳалласи фуқаролар йиғини раиси Зокир ака Абдужабборов. — Мана шундай давра суҳбатлари тез-тез уюштириб турилса, нур устига аъло нур бўларди.

Олиб борилаётган кенг қамровли саъй-ҳаракатлар натижасида маҳаллий бюджетга солиқлар келиб тушиши ўз вақтида таъминланаётир.

Шунингдек, солиқ тўлашдан бўйин товлаш, яширин иқтисодиёт, коррупция ҳоллари шаклланиши йўлларини аниқлашга қаратилган тезкор-таҳлил, қидирув ишлари борасида ҳам самарадорликка эришилмоқда. Мисол учун, яқинда «РозТрейдингЛТД» улгуржи бозорида фуқаролар Шукур Муҳримбоев ва Жасур Раҳимбоевлар ноқонуний равишда 100 АҚШ долларини сотишаётганида бўлим ходимлари томонидан қўлга олинди. Қонунбузарларнинг ҳар бирига 10.290 сўмдан жарима солиниб, ашёвий далиллар давлат фойдасига ҳисобланди. Бундан ташқари, «IMKOR» хусусий фирмаси бюджетга тўланиши лозим бўлган 3 миллион 384 минг сўмни яширганлиги ошкор этилиб, раҳбари Мурод Рўзиев устидан жиноий иш қўзғатилиб, чора кўриш учун туман прокуратурасига юборилди.

Назорат

Ҳозиргача бўлим томонидан 9 та жиноий иш очилиб, қонунбузарлардан 9 миллион сўмликдан кўпроқ маблағ давлат фойдасига ундирилди. 28 та ҳолатда солиқ қонунчилигини бузган шахсларга нисбатан маъмурий ҳуқуқбузарлик чоралари қўлланилди. Ўтказилган тадбирлар натижасида қонунга зид равишда спиртли ичимликлар, тамаки маҳсулотлари билан савдо қилувчи ва яширин цехлардан олиб қўйилган моддий бойликлар қарийб 18 миллион сўмни ташкил этмоқда.

Шуни таъкидлаш жоизки, ҳар бир фуқаро давлат ҳазинасига солиқларни ўз вақтида тўлашни фуқаролик бурчи деб ҳисобласа ҳам ўзи, ҳам давлат манфаатларига ҳисса қўшган бўлади.

Қобилжон ШОКИРОВ,
«Ишонч» мухбири.

Халқ ўйинлари

ЧАВАНДОЗЛАР

Пискент туманидаги «Ўзбекистон» ширкат хўжалиги ҳудудида жойлашган катта майдонда 500 нафардан ошиқ чавандоз полвонлар жам бўлишди. Бу ерда катта кўпкари-улоқ ўйинлари бўлиб ўтди.

Тадбирнинг асосий сабабчилари — Назирқул ота Икромов ва унинг ўғиллари, невараларидир. Бир-биридан ўктам, ботир, мард ўғлонлар — Холмурод, Дилмурод, Умиджон, Рустамжонларни тарбиялаб вояга етказган отахон элга ош берди. Рустамжоннинг бошини қовуштирди. Неваралари Аваз, Адҳам, Бахтиёрларни хатна қилди. Тўй эса кўпкари-улоқсиз унга татимайди.

Улоқда Тошкент вилоятининг барча туманларидан, Сирдарё, Жиззах, қўшни Қозоғистондан чавандозлар йиғилишди. Ниёзбек полвон, Эсим полвон, Қудрат полвон, Асад полвон, Сайфи полвонлар элга маҳоратларини намойиш этдилар. Асосий совринларга Усмоновлар сулоласи мушарраф бўлди. Халқ ўйинларини ташкил этишда эса кўпкари-улоқ федерацияси бош-қош бўлди.

Суратларда: 10 ёшли чавандоз Қудратилла Жўраев ва кўпкари-улоқ ўйинидан лавҳа.

Муҳаммад АМИН (ЎзА) олган суратлар.

ШАНБА — ДАМ ОЛИШ САҲИФАСИ

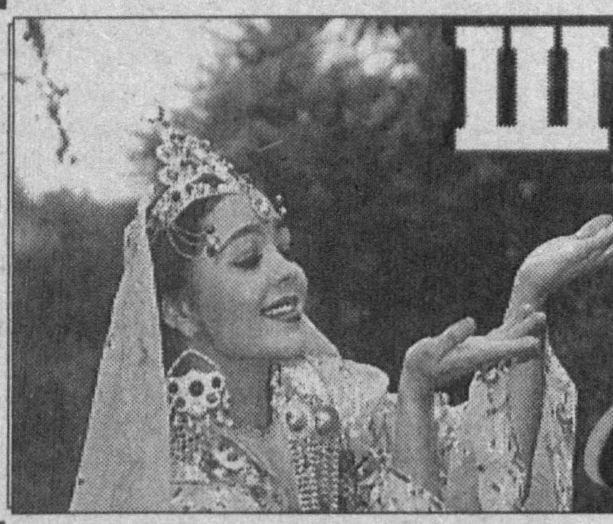

БИР ФАВВОРАКИ...

Наманган шаҳрида яхши бир одат бор. Ҳар байрамда бирон-бир йирик иншоот фойдаланишга топширилади. Жумладан, Наврўз кунларида наманганликлар навбатдаги қувончли воқеанинг гувоҳи бўлдилар. Вилоят маркази бош дарвозаларидан бири бўлмиш Темирйўл бош бекати майдонида бунёд этилган фаввора сув нуқраларини соча бошлади.

Бу фаввора вилоят аҳлининг истиқлолга садоқати рамзидир. Унда ифодаланган Ҳумо қуши — ҳуррият, у туфайли қўлга киритилган бахт-саодат, юксакликларга отилаётган сув — халқ куч-қудрати, беш жуфт устун — мустақиллигимизнинг ўн йиллиги санасига ишорадир. Фаввbooрада ўрнатилган минглаб ранг-баранг чироқлар тунни чароғон қилади, юқоридаги чамбараклардан отилаётган ипак янглиғ сув ёз ойларида атрофга салқинлик бағишлаш билан бирга ўз таровати туфайли кўнгилларни хушнуд этади. Иншоотнинг пастки қисмидан отилаётган беҳисоб фавворачалар эса очилиб турган гул шаклини ҳосил қилади. Ҳозирдаёқ ушбу иншоот шаҳарнинг гавжум сайлгоҳларидан бирига айланди.

Ж.ОБИДОВ.

«МАЪНАВИЯТ» ТУҲФАСИ

Ўзбек тили ва адабиёти тарихи масалалари чет эллик олимлар томонидан қизиқиш билан ўрганиб келинмоқда. Берлин университетининг профессори Ингеборг Балдауф таниқли туркийшунос олима сифатида ўзбек халқи ва унинг тарихи, тили ва адабиётини тадқиқ этиш борасида қатор йирик изланишларни амалга оширди.

Шу ўринда немис олимасининг Марказий Осиё маърифатчилик ҳаракати ва унинг асосий намоёндалари фаолиятига бағишланган илмий изланишлари самарали натижа берганлигини айтиб ўтиш жоиздир.

Профессор ушбу тадқиқотлари асосида «XX аср ўзбек адабиётига чизгилар» деб номланган тўпламни босмага тайёрлаган эди. Ушбу китоб республика «Маънавият» нашриётида кўп нусхада чоп этилди.

Унда туркийшунос олиманинг «Мусулмон дунёсидаги ислоҳотчилик ва янгиланиш жараёнида Ўрта Осиё маърифатпарварчилик ҳаракати», «Маҳмудхўжа Беҳбудий фаластинда» деган илмий ишлар, Мунаввар Қори, Абдурауф Фитрат ҳақидаги мақолалар ҳам ўрин олди.

А.АЛИЕВ.

Истиқлол шарофати

Ҳусниддин Жалилов Андижон халқ хўжалиги олийгоҳининг талабаси. Дунё кўрган йигит. Айниқса, бир ой таътилда мазза қилиб яшаган фермер хонодони тез-тез кўз олдидан ўтади.

«БОБУРШОҲ» ЖАҲОН БИЛАН ТИЛЛАШМОҚДА

Гап шундаки, Ҳусниддин республика «Умид» жамғармаси томонидан иқтидорли талабалар учун ташкил қилинган сафар баҳонасида АҚШда бўлиб қайтганди.

Ёшлик олов қанотли қуш, ҳаловат билмайди. Мана энди кўнгил яна Калифорнияни, ўзига қадрдон бўлиб қолган фермерлар хонадонини қумсамоқда. Курсдошлардан бири гап орасида шаҳарнинг Бобуршоҳ кўчасидаги 52-уйда дунёнинг исталган чеккаси билан алоқа боғловчи сўзлашув маскани очилганини айтиб қолди.

— Ҳусниддинни маскан соҳибаси Шаҳодатхон Алимованинг ҳозиржавоблиги мамнун қилди. Телефон рақами уяли алоқа воситасига узатилиши билан кабиналарнинг юқорисидаги электрон экранда «Америка. Калифорния штати» деган лавҳа пайдо бўлди. Талаба гўшакни кўтараркан, «Ҳелло Ҳусниддин!» деган таниш овоз янгради...

Мижозлардан Гули Умрзоқова хонага кириб Калькутта билан боғланиш истагини билдиради. Бир дақиқа ўтар-ўтмас экранда «Ҳиндистон» деган ёзув бўртиб чиқади. Озгина вақтдан сўнг Гули юзида табассум билан кабинадан чиқади. Негаки, хориждаги дугонаси билан мулоқотда бўлганди...

Боғишамол даҳасида яшовчи Вера Александровнанинг қувончини кўрсангиз эди! Камчатка портдаги сув ости кемасида хизмат қилаётган ўғли билан телефон орқали дийдорлашув учун атиги уч минут кифоя қилди. «Андижонбанк» ходимларининг ҳам шу куни мушкули осон бўлди. Москвалик ҳамкасблари билан пиёла чой ичганчалик сонияда молиявий муаммо ҳал этилди. Хаканлик тадбиркор Анқарадаги ҳамкори билан ўзаро мол айрибошлаш ҳақида келишиб олдилар.

Уяли алоқа тармоғида барча мамлакатлар учун белгиланган шартли рақам мавжуд. Мижоз телефони унга уланиши билан дарҳол алоқа тикланади.

Сўзлашув масканида мижозларга уяли алоқа хизмати кўрсатиш кўлами тобора кенгайиб бормоқда. Айни кунда бу ерда 10 та хорижий мамлакат ва 15 та хусусий фирмага алоқа хизмати кўрсатилмоқда. Келгусида Африка ва Марказий Осиёдаги мамлакатлар билан ҳам боғланиш имкониятлари режалаштирилмоқда.

Сўзлашув марказининг «Бобуршоҳ» деб номланишида ҳам рамзий маъно бор. Бобур Мирзо ҳамиша дўстлик ва биродарликни қадрлаган, давлатлар ўртасида ўзаро дўстона ҳамкорликни орзу қилиб яшаган. Буюк шоирнинг орзулари бугунги мустақиллик замонида ушалмоқда.

Яна бир гап. Сўзлашув масканида ижтимоий ҳимояга муҳтож, кам таъминланган оилаларга, талабалар, боқувчисини йўқотганлар, нафақахўрларга имтиёзли хизмат кўрсатилмоқда. Иш эса уч сменада ташкил этилган. Асосан Шаҳодатхоннинг оила аъзолари, турмуш ўртоғи Сойибжон Олимов, қизи Гўзалой ҳамкорликда ишлашади. Сойибжон бош оператор ҳисобланиб, ускуна, жиҳозларнинг бенуқсон ишлашини таъминлайди. У Тошкент Алоқа олийгоҳини аъло баҳоларга тугатган, иқтидорли муҳандис.

Тадбиркорларнинг жорий йилдаги хайрли режаларидан бири — сўзлашув масканини ягона интернет тармоғига улашдир. Ана шунда «Бобуршоҳ» хусусий алоқа тизими дунё билан тиллаша бошлайди. Андижон жаҳонга юз тутади. Айни кунда Асакадаги «ЎзДЭУ» қўшма корхонаси ҳузурида Корея, Вьетнам, Япония мамлакатларидаги ишбилармонларга хизмат кўрсатиш учун ушбу сўзлашув масканининг янги шохобчасини ишга туширишга ҳозирлик кўрилмоқда. Бу эса сўзлашув масканини замонавий технология билан жиҳозлаш ва хизмат маданиятини янада такомиллаштириш имкониятини яратади.

Ўшанда абонент тармоққа улангунча, мижоз кофе ичиб, телевизор томоша қилиб, кўнгил ёзиши, энг муҳими, экранда суҳбатдоши билан мулоқотда бўлишигина эмас, унинг ўзини юзма-юз кўриши ҳам мумкин бўлади.

Собиржон РЎЗИМАТОВ, «Ишонч» мухбири.

Моҳир боғбон Тўра бобо Йўлдошев бу йил 83 баҳорни қаршилади. Бундан қирқ йил олдин отахон 100 гектарлик боғ барпо этган эди. Кўклам ташрифи билан бу йил ҳам боғ ўзгача чирой очди, дарахтлар гулга кириб, атроф яшиликка бурканди.

Боғда бугун отахоннинг 56 нафар невара-чевaralари оилавий ижара тузиб ҳалол меҳнат қилмоқдалар. Тўра бобо эса мустақиликка шукрона айтиб, ёшларнинг эзгу ишларига бош-қош бўлиб, роҳат-фароғатда яшамоқда.

Шавкат СУЛТОН олган сурат.

ҲАВАС ҚИЛАСИЗ

Навоий шаҳрида Республика саломатлик илмий-текшириш институтининг вилоят филиали иш бошлади. Мазкур саломатлик маскани очилиши республикамизда соғлиқни сақлаш тизимида ўтказилаётган ислоҳотларнинг амалий ифодасидир.

Мазкур филиал ходимлари институт олимлари билан ҳамкорликда аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, соғлиқ учун зарарли бўлган омилларга қарши кураш, жисмоний тарбия ва соғломлаштириш тадбирларини уйғунлаштириш, аҳолининг даволаш-профилактика ишларига бўлган эҳтиёжи ва касалликлар даражасини таҳлил этиш каби вазифаларни амалга оширади.

(ЎзА).

Дастурхон кўрки

Воҳа аҳли қадимдан шотут, зардоли, анжир ва сабзидан мураббо тайёрлаш усулини яхши билган. Хусусан, сабзи мураббоси суюб танаввул қилинган. Чунки уни тайёрлаш ҳам арзонга тушади. Бунинг учун кўп масалиқ керак эмас. Сабзини ошга тўғрагандек қилиб ҳозирланади-да, сувда эритилган каллақанд қиёмига қўшиб қайнатилади. Тамом-вассалом. Бойсун туманининг Панжоб қишлоғидагилар, айниқса, бу ширинликнинг ҳадисини олишган. Чунки бу ерда суннат тўйларида ҳам сабзи мураббо тайёрланади.

СУРХОН ШИРИНЛИКЛАРИ

Тўйнинг биринчи куни «ширинмиён» деб аталади ва тўйга ташриф буюрган меҳмонларнинг ҳар бирига бир пиёлада мураббо қўйилади. Махсус ошпаз томонидан 200 литрлик катта қозонда сабзи билан ғўлин (ўрик қоқи)дан ширинлик солиб тайёрланган мураббо барчага етади.

Бойсун, Денов ва Шўрчи туманларида узум узиш вақтида боғ сайллари уюштирилган. Бу маросимга, катта-кичик — барча иштирок этган. Сайл ҳашар тусини олган. Шеробод туманининг Зарабоғ, Пошхурт ва Хатак қишлоқларида эса ғарқ пишиб ётган балхи тут дарахти тагида гилам тўшоғлик турган. Тут мевалари шу гилам устига тўкилиб, тутмайиз бўлаверган. Тутмайиздан Шеробод туманининг Новбоғ қишлоғида тутҳолва тайёрлашган.

Денов тумани қишлоқларида қовундан қоқи билан бирга «қовун атала» тайёрланган. Кесилган қовуннинг уруғи олиб ташланган ва қовун ичини қирқич билан қириб олиб, озгина буғдой уни билан аралаштирган ҳолда қозонга солиб қовурилган. Тайёр бўлган таом «қовун атала» деб аталиб, тўйимли ширинликлардан бири ҳисобланган. Воҳада қовун-тарвузлар ғарқ пишган асад ойида «ширинлик» сайли ўтказилган.

Тарвуздан тайёрланадиган «шинни» ва «қора кулча» ширинлиги Жарқўрғон ва Қизириқ туманларида ўзига хос усулда пиширилган. Тарвуз эса бўзга солиб сиқилган ва сувидан тўппаси ажратиб олинган. Ажратилган сув қозонга солиниб, қорамтир қизил рангга кириб, мураббо қуюқлиги даражасига келгунча қайнатилган ва махсус мешларга солиб қўйилган. Қишда тарвуз шинниси шамоллашга қарши дори сифатида ҳам истеъмол қилинган. Қора кулчалар тарвузнинг тўппасидан тайёрланган. Тўппага буғдой аралаштириб, у қозонда пиширилган. Қуюқлашиб қора тусга киргач, кичик-кичик кулчалар ясаб, қуритиш учун териб қўйилган.

Бойсун ва Шеробод туманининг тоғли қишлоқларида «ҳай-ҳай» деб аталган ширинлик ҳам маълум. Қуруқ сутга новвот солиб қуюқлашгунча қайнатилган ва нон ботириб истеъмол қилинган. Бойсун туманининг Тўда қишлоғида эса «ҳай-ҳай» тайёрлаш учун новвот ўрнига узум шинниси қўшилган. Бу ширинлик жуда кучли ва витаминларга бой таом бўлганлиги учун кўпинча баҳор ойларида истеъмол қилинган.

Ўтмишда воҳа аҳолисининг кундалик истеъмолдаги ширинликларидан бири парварда бўлган. Ҳолвапазлар каллақандни эритиб парвардалар пиширганлар. Парварданинг оқ ранги, ширин таъми тўй дастурхони кўркига кўрк қўшган. Бешик тўйи ва келин тўйларида парвардалардан сачалоқлар сочилган, чунки оқ ранг бахт-саодат рамзи ҳисобланган.

Тўй-томошалар дастурхонининг яна бир ширинлиги «лавз ҳолва» бўлиб, Деновда тайёрланган. Бир товоқ каллақанд ёки новвот ярим челак сувга қўшилиб қиём тайёрланган ва унинг ярмини бир идишга солиб, ун қўшиб қуюқ ҳолга келгунча аралаштирилган. Сўнгра уни ёғланган махсус тўрт бурчак қолипга солиб текисланган. Қиёмнинг қолган ярмини яна тоғорага солиб, қизил ранг солинган ва яна аралаштирилган. Бу ҳам ўша қолипга оқ қиём устидан солиниб текисланган.

Ҳолваларнинг яна бир тури «Сачоқ ҳолва» бўлиб, бу ширинлик асосан Денов шаҳри ва Сина қишлоғида «соч ҳолва» деб, Ангор тумани қишлоқларида «пашмак ҳолва» деб аталган. Бу ҳолва ҳам кўпинча Денов шаҳрида қариялар боп қилиб тайёрланган.

XIX аср охири XX аср бошларида воҳа аҳолисининг кундалик истеъмолидаги ширинликлардан бири новвот бўлган. Новвот тайёрлаш Шеробод тумани беклигида, хусусан, Шеробод шаҳрида ривожланган ва ҳозирда ҳам бу анъана давом этиб келмоқда. Новвот тайёрлаш учун махсус қозонлар устига ип тортилган. Уч-тўрт кундан кейин новвот тайёр бўлиб, қозон очилган. Воҳанинг ҳамма туманларидаги никоҳ тўйларида келинни қайнонаси новвот юборган. Новвот, айниқса, кўзи ёриган аёллар ва карияларга қувват бўлади деб чойга солиб берилган.

Термизнинг 2500 йиллик тўйига атаб воҳа қандолатпазлари энг қадимги ва энг лаззатли ширинликлар тайёрлаб, байрам дастурхонини безаб, меҳмонлар кўнглини хушнуд этиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Мавлуда ФАЙЗУЛЛАЕВА.

ОАЖ «МАРКАЗМАХСУССУВДРЕНАЖ» АКЦИЯДОРЛАРИ ДИҚҚАТИГА

2002 йил 26 апрел соат 10-00 да Тошкент шаҳрида «Марказмахсуссувдренаж» девони биносида 2001 йил молиявий -хўжалик йили якунига бағишланган акциядорларнинг навбатдаги Умумий йиғилиши ўтказилишини маълум қилади.

Йиғилиш кун тартибига:

ОАЖ «Марказмахсуссувдренаж» 2001 йилдаги фаолияти бўйича ҳисоботини тасдиқлаш;

Тафтиш комиссияси ҳисоботи ва мустақил аудитор хулосасини тасдиқлаш;

Йил якуни билан олинган фойдани тақсимлаш ва дивиденд миқдорини тасдиқлаш;

Бошқарув органларини сайлаш ва бошқа масалалар киритилмоқда.

Кузатув кенгаши.

ISHONCH

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати: Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Сафар Остонов, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Кудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР: Котибият 56-87-73; Хатлар, реклама ва эълонлар бўлимлари 56-85-43.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00 Топширилди 20.30

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компаниясининг босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Буюртма Г— 232. 1 2 3 4 5 6